

ÜNİVERSİTE YERLEŞKELERİNİN KONUMU VE İDARİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN BENZEŞEN İKİ İL VE İLÇE MERKEZİ: KARABÜK-SAFRANBOLU, NİĞDE-BOR*

IN TERMS OF THE LOCATION OF THE UNIVERSITY CAMPUSES AND ADMINISTRATIVE GEOGRAPHY FEATURES, TWO PROVINCE AND DISTRICT CENTERS: KARABÜK-SAFRANBOLU; NİĞDE-BOR

Ali ÖZÇAĞLAR-Özgür GÖKMEN**

ÖZ

Şehirlerin alansal büyümelerinde ve sosyoekonomik yönden gelişmelerinde üniversitelerin etkisi büyüktür. Karabük ile Safranbolu şehirlerinin birbirine yaklaştığı alanda Araç çayının yön değiştirdiği kavşakta bir sırt üzerinde yer alan Karabük Üniversitesi yerleşkesi, Safranbolu şehir merkezine 4-5 km uzaklıktadır. Niğde ve Bor şehirleri arasında Bor'a 2-8 km uzaklıkta yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nin yerleşkesi de Niğde ile Bor şehirlerinin yerleşim alanlarını birbirine eklemek üzeredir. İl merkezi konumunda olan Karabük (123.309) ve Niğde (166.511) şehirleri ile bu şehirlere yakın mesafede yer alan ve idari bakımdan ilçe merkezi durumunda olan Safranbolu (52.709) ve Bor (41.447) şehirleri idari coğrafya özellikleri bakımından da ortak özelliklere sahiptir. Büyükşehir belediyesi bulunmayan 51 il arasında yer alan Karabük ve

* Bu makale 08.03.2022 tarihinde dergimize gönderilmiş; 10.03.2022 tarihinde hakemlere gönderilme işlemi gerçekleştirilmiş; 26.03.2022 tarihinde hakem raporlarının değerlendirilmesi sonucu yayın listesine dâhil edilmiştir.

Makaleye atfı şekli; Ali Özçağlar-Özgür Gökmen, Üniversite Yerleşkelerinin Konumu ve İdari Coğrafya Özellikleri Bakımından Benzeşen İki İl ve İlçe Merkezi: Karabük-Safranbolu, Niğde-Bor, *Avrasya Beşeri Bilim Araştırmaları Dergisi*, Cilt/Sayı: 2-1 (2022), Karabük 2022, s. 33-.

ISSN 2791-9900/e-ISSN 2822-2253, DOI:

** Prof. Dr., Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, ozcaglar@karabuk.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-3001-9234

Doktora Öğrencisi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Enstitüsü, Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı, ozgurgokmenn1@gmail.com, Orcid Id: 0000-0001-8324-2010

Niğde illerinin merkez ilçeleri içinde il merkezi konumundaki Karabük ve Niğde şehirleri, kendilerine en yakın konumdaki ilçelerin yönetim merkezlerine yani Safranbolu ve Bor şehirlerine bitişik durumdadır. Karabük Merkez ilçesi ile Safranbolu ilçesi arasındaki mülki idare sınırı (ilçe sınırı), aynı zamanda Bulak deresi boyunca iki şehri birbirinden ayıran belediye sınırı ile çakışmaktadır. Aynı şekilde Niğde Merkez ilçesi ile Bor ilçesini ayıran mülki idare sınırı (ilçe sınırı), Niğde-Bor şehirleri arasında belediye sınırı ile çakışmaktadır ki bu durum idari coğrafya bakımından Türkiye ölçeğinde nadir görülen bir durumdur.

Anahtar Kelimeler: Üniversite yerleşkesi, merkez ilçe, il merkezi, ilçe, ilçe merkezi

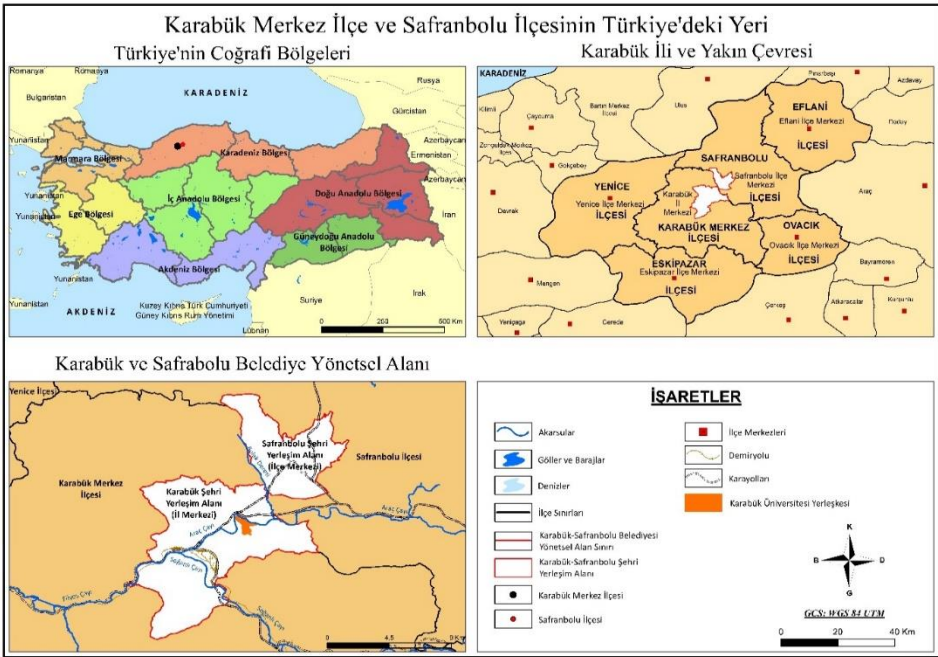
ABSTRACT

Universities have a great influence on the spatial growth and socioeconomic development of cities. Karabük University campus, located on a ridge at the intersection where the Araç Stream changes direction in the area where the cities of Karabük and Safranbolu approach each other, is 4-5 km from the city center of Safranbolu. The campus of Niğde Ömer Halisdemir University, located 2-8 km from Bor between the cities of Niğde and Bor, is about to articulate the residential areas of the cities of Niğde and Bor. The cities of Karabük (123.309) and Niğde (166.511), which are the city centers, and the cities of Safranbolu (52,709) and Bor (41.447), which are close to these cities and are administratively district centers, have common features in terms of administrative geography. The cities of Karabük and Niğde, which are among the central districts of the provinces of Karabük and Niğde, which are among the 51 provinces that do not have a metropolitan municipality, are adjacent to the administrative centers of the districts closest to them, namely Safranbolu and Bor. The administrative border (district border) between Karabük Central district and Safranbolu district also coincides with the municipal border that separates the two cities along the Bulak Stream. Likewise, the administrative border (district border) separating Niğde Central district and Bor district coincides with the municipality border between Niğde-Bor cities, which is a rare situation in Turkey in terms of administrative geography.

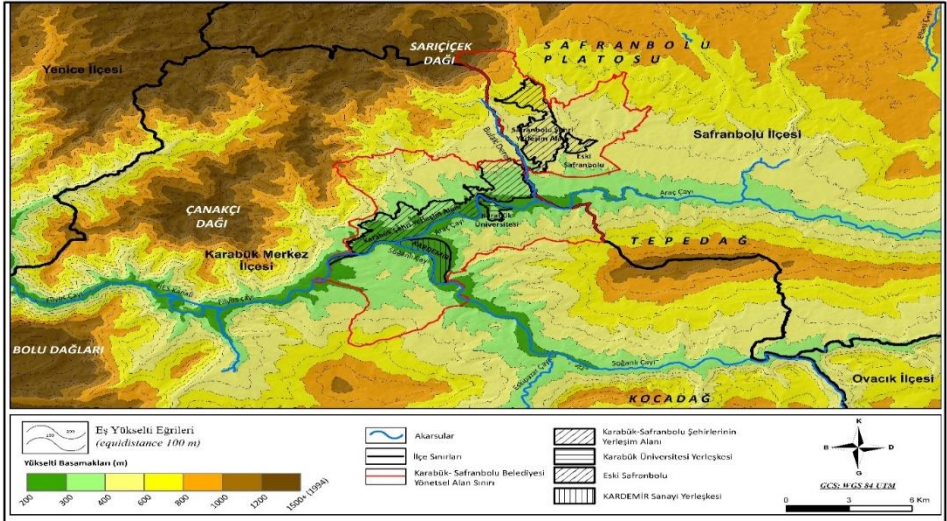
Key Words: University campus, central district, province center, district, district center.

1. KARABÜK-SAFRANBOLU VE NİĞDE-BOR'UN COĞRAFI KONUMU

Karabük Üniversitesi yerleşkesi il merkezi konumundaki Karabük ile ilçe merkezi Safranbolu'yu; Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin yerleşkesi ise Niğde ile Bor'u birbirine eklemleyen örnek eğitim-kültür alanlarıdır. Batı Karadeniz Bölümünün orta kesiminde yer alan Karabük ilinin yönetim merkezliğini (il merkezliğini) yürüten Karabük şehri, Küre-İlgaz-Gerede-Bolu Dağları'nın birbirine yaklaştığı sahada, Araç ve Soğanlı çaylarının birleşerek Filyos ırmağını oluşturdukları kavşakta yer almaktadır (Harita 1-2).

Harita 1. Karabük ve Safranbolu'nun Lokasyon Haritası

Harita 2. Karabük, Safranbolu Şehirleri ve Yakın Çevresinin Fiziki Haritası

Karabük şehrinin nüvesini 16. Yüzyıl tahrir defterlerinde kayıtlı olan Karabük köyü oluşturmuştur. Söz konusu köy, Soğanlı çayının Araç Çayı ile birleşmeden önce oluşturduğu büklüm (bük) içinde yer almaktaydı. Bu alanda yöresel adı “karaçalı” olan bitkinin yaygın olmasından dolayı bu mevkiye “Karabük” adı verilmiş, dolayısıyla buradaki köye “Karabük” denilmiştir. Osmanlı döneminde Safranbolu kazasına (ilçesine) bağlı bir köy olan Karabük, sonradan Öğlebeli köyüne bağlanarak mahalle statüsünde bir kırsal yerleşme haline getirilmiştir. 1937 yılında kurulan Demir Çelik Fabrikası sayesinde nüfus çekerek önce kasabaya, ileriki yıllarda şehre dönüşmüş, 1953 yılında Zonguldak iline bağlı bir ilçe merkezi olmuştur (Foto 1). 1995 yılında oluşturulan Karabük ilinin yönetim merkezi yani il merkezi olmuştur. Safranbolu ilçesinin bünyesinde doğup gelişen Karabük’ün il merkezi olması ve Safranbolu’nun buraya bağlanması idari coğrafya yönünden ilginç bir gelişmedir.¹

¹ Ali Özçağlar, Karabük İlinin İdari Coğrafyası, Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmî ve Kültürel Hayat Sempozyumu, Bildiri Kitabı, Karabük 2019, s. 113-131.
<http://acikerisim.karabuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/605>

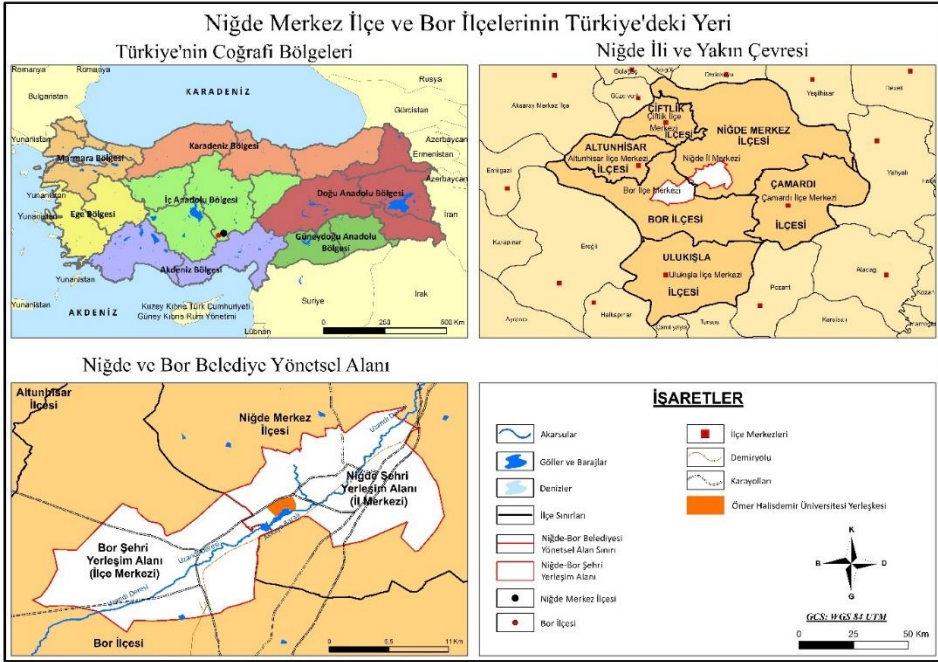

Foto 1. Arac, Soğanlı Çayları, Filyos Irmağı, Karabük Şehri ve Karabük Üniversitesi Yerleşkesi

Foto 2. Karabük, Safranbolu Şehirlerini Birbirinden Ayıran Bulak Deresi Vadisi

Küre Dağları'nın Arac çayı vadisine alçalarak sokulduğu alanda Bulak ve Tokatlı kanyonlarıyla parçalanmış bir platoda yer alan Safranbolu şehri, Bulak deresi vadisi ile Karabük şehrinden ayrılmaktadır. Söz konusu vadi Karabük'ün 5000 Evler ve 100. Yıl mahallelerini Safranbolu'nun Cemal Caymaz, Emek ve Barış mahallelerinden ayırmaktadır. İki şehrin yerleşim alanı bu mahallelerde çakışmakta ve Karabük-Safranbolu arasındaki belediye sınırı Bulak Deresi vadisini izlemektedir. Bu sınır aynı zamanda Karabük ilinin Merkez ilçesi ile Safranbolu ilçesini ayıran mülki idare sınırır.

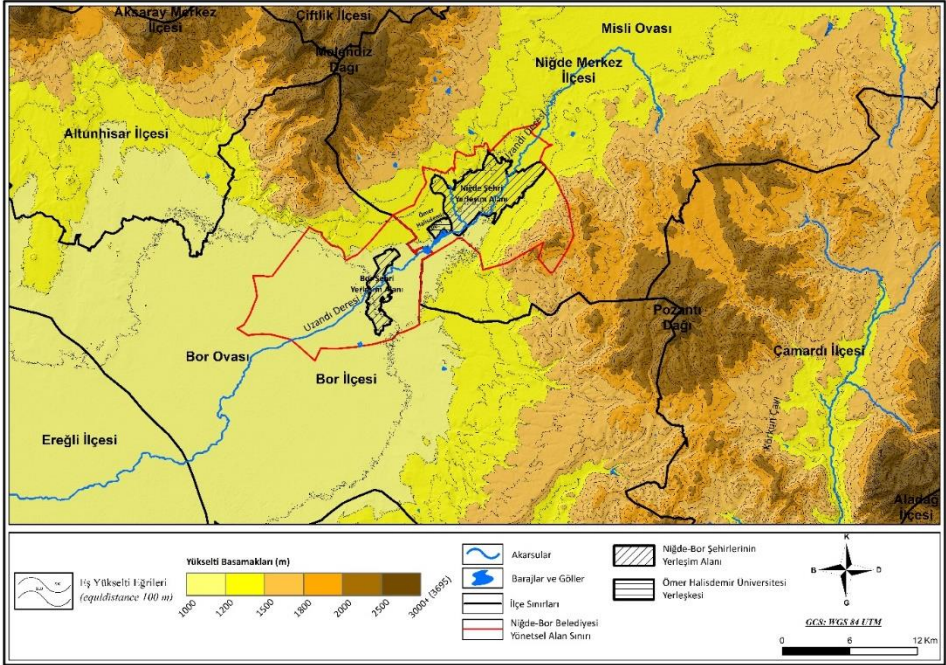
Harita 3. Niğde ve Bor'un Lokasyon Haritası

İç Anadolu Bölgesinde Orta Kızılırmak Bölümünün güney kesimi ile Akdeniz Bölgesinin Adana Bölümünde yer tutan Niğde ilinin yönetim merkezi (il merkezi) konumunda olan Niğde Şehri, Melendiz Dağları ile Pozantı Dağı arasında, içinden Uzandı Deresinin aktığı bir koridorda bulunmaktadır. Jeomorfolojik olarak bir boğaz özelliği taşıyan bu koridor, kuzeydoğudaki Misli Ovası'nı, güneybatıdaki Bor Ovası'na bağlamaktadır² (Harita 4).

İl merkezi konumundaki Niğde şehrinin güneybatı kesiminde Fertek mahallesinde yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversite yerleşkesi ve Organize Sanayi Bölgesinden sonra ilçe merkezi konumundaki Bor şehrinin yerleşim alanı başlamaktadır. Bor şehrinin yerleşim alanı TOKİ toplu konut alanı ile başlamakta ve yol boyunca yoğunlaşmaktadır. TOKİ Toplu Konut Alanı ile Fertek mahallesi arasındaki sınır, hem iki şehrin arasındaki belediye sınırı hem de Niğde ili Merkez ilçesi ile Bor ilçesini ayıran mülki idare sınırındır. Bu yönüyle Karabük ve

² Emin Toroğlu, Niğde İli Yerleşmeleri ve Lokasyon Planlaması, Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora tezi), Ankara 2006.

Safranbolu'ya benzerlik göstermektedir. Bu benzerliği bozan tek husus il merkezlerinin ilçe merkezlerine göre konumlarının farklı yönde olmasıdır. Karabük, Safranbolu'nun güneybatısında; Niğde ise Bor'un kuzeydoğusunda yer almaktadır.

Harita 4. Niğde, Bor Şehirleri ve Yakın Çevresinin Fiziki Haritası

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bünyesinde büyükşehir belediye teşkilatı bulunmayan 51 ile (Adıyaman, Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Artvin, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Burdur, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Edirne, Elazığ, Erzincan, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Isparta, Kars, Kastamonu, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Muş, Nevşehir, **Niğde**, Rize, Siirt, Sinop, Sivas, Tokat, Tunceli, Uşak, Yozgat, Zonguldak, Aksaray, Bayburt, Karaman, Kırıkkale, Batman, Şırnak, Bartın, Ardahan, Iğdır, Yalova, **Karabük**, Kilis, Osmaniye, Düzce) idari coğrafya bakımından normal statülü il ya da büyükşehir belediyesi bulunmayan il denilmektedir. Buna karşılık idari alanının tümü büyükşehir belediyesinin hizmet alanı durumunda olan 30 il (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa, Gaziantep, Konya, Kayseri, Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun, Sakarya, Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla,

Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van, Ordu) büyükşehir belediyesi il olarak tanımlanmaktadır. 12.11.2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyesi illerin sayısı 16'dan 30'a çıkarılmış, bu illerde il özel idarelerinin tüzel kişiliklerine son verilerek görevleri tümüyle büyükşehir belediyelerine devredilmiştir. Ayrıca, köy muhtarlıkları ile belde belediyeleri kaldırılarak bu yerel yönetim organlarının bulunduğu yerleşmeler ile yönetsel alanları mahalle muhtarlıkları tarafından yönetilir olmuşlardır. Geriye kalan 51 ilde eski yönetim şekli devam ettirilmektedir.³

Normal statüdeki 51 il arasında yer alan Karabük ve Niğde illerini genel olarak idari coğrafya bakımından şu şekilde tanıtmak ve karşılaştırmak mümkündür. Her iki ilin 6'şar ilçesi bulunmaktadır. Karabük ili: Merkez ilçe, Safranbolu, Eflani, Yenice, Ovacık ve Eskipazar ilçelerinden; Niğde ili ise. Merkez ilçe, Bor, Çiftlik, Altunhisar, Çamardı ve Ulukışla ilçelerinden oluşmaktadır (Şekil 1, 2). İlçeler, ilin idari bölümleri olup kaymakamlığın bulunduğu ilçe merkezi konumundaki bir kentsel yerleşme (şehir veya kasaba) ile köy idari alanlarından, varsa belde unvanı verilen belediye teşkilatlı yerleşmelerden (kasaba, köy) ve hazine arazilerinden oluşur. Karabük ilinde sadece Yenice ilçesinde belde statüsünde sadece bir yerleşme (Yortan:1931) bulunmaktadır. Niğde Merkez ilçesinde 15, Bor ilçesinde 3 belde bulunurken Karabük Merkez ilçesinde ve Safranbolu ilçesinde belde bulunmaması dikkat çekmektedir (Çizelge 1 ve 2).

Çizelge 1. Karabük ilinin idari bölünüşü, yerleşme sayıları ve nüfusları (TÜİK'in 2021 ADNKS verilerine göre düzenlenmiştir)

İlçeler	İl merkez i/ İlçe merkez i nüfusu	Beld e sayısı	Toplam belediye örgütlü yerleşme sayısı	Belediye Teşkilatlı yerleşmeler nüfusu	Köy idari alan sayısı	Köy nüfusu	İlçe toplam nüfusu	Alan Km ²	Nüfus yoğunluğu Kişi/ Km ²
1. Merkez ilçe	123309 *	0	1	123309	37	12042	135351	790	171
2. Safranbolu	52709	0	1	52709	60	16740	69449	750	93
3. Eskipazar	6552	0	1	6552	50	5998	12550	754	17
4. Yenice	9168	1**	2	11099	34	8755	19854	777	26
5. Eflani	2152	0	1	2152	54	6257	8409	674	12
6. Ovacık	528	0	1	528	42	3146	3674	398	9

³ Ali Özçağlar, Yönetmel Coğrafya, Ankara 2015, s 48.

İL TOPLAMI	194418	1	7	196349	277	52938	249287	4143	60
-------------------	---------------	----------	----------	---------------	------------	--------------	---------------	-------------	-----------

*123309 il merkezi konumundaki Karabük şehrinin nüfusudur. İl merkezi, aynı zamanda merkez ilçenin ilçe merkezidir.

** Yortan beldesinin nüfusu 1931, ilçe merkezi konumundaki Yenice kasabasının nüfusu 9168'dir. Buna göre Yenice ilçesinin belediye teşkilatlı yerleşmeler nüfusu 9168+1931= 11099 olmaktadır.

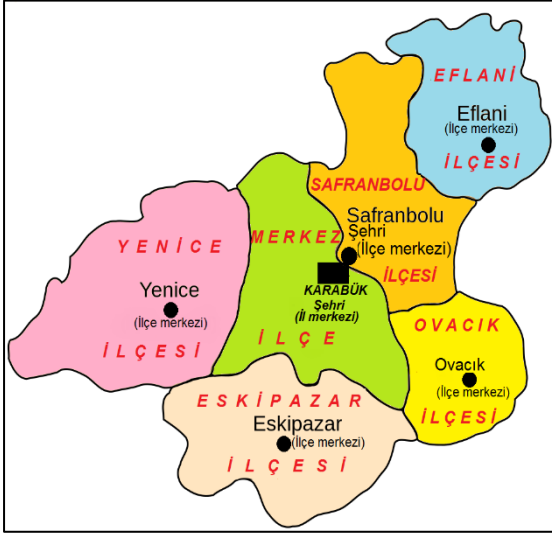
Çizelge 2. Niğde ilinin idari bölünüşü, yerleşme sayıları ve nüfusları (TÜİK'in 2021 ADNKS verilerine göre düzenlenmiştir)

İlçeler	İl merkez i/ İlçe merkez i nüfusu	Beld e sayısı	Toplam belediye örgütlü yerleşme sayısı	Belediye Teşkilatlı yerleşmeler nüfusu	Köy idari alan sayısı	Köy nüfusu	İlçe toplam nüfusu	Alan Km ²	Nüfus yoğunluğu Kişi/Km ²
1. Merkez ilçe	166511*	15	16	212509	34	21609	234118	2223	105
2. Bor	41447	3	4	51339	23	9139	60478	1522	40
3. Altunhisar	3134	2	3	7512	6	4422	11934	552	22
4. Çamardı	3500	0	1	3500	21	8440	11940	1163	10
5. Çiftlik	4491	3	4	16436	9	9770	26206	400	66
6. Ulukışla	5826	0	1	5826	38	13223	19049	1375	14
İL TOPLAMI	224909	23	29	297122	131	66603	363725	7235	50

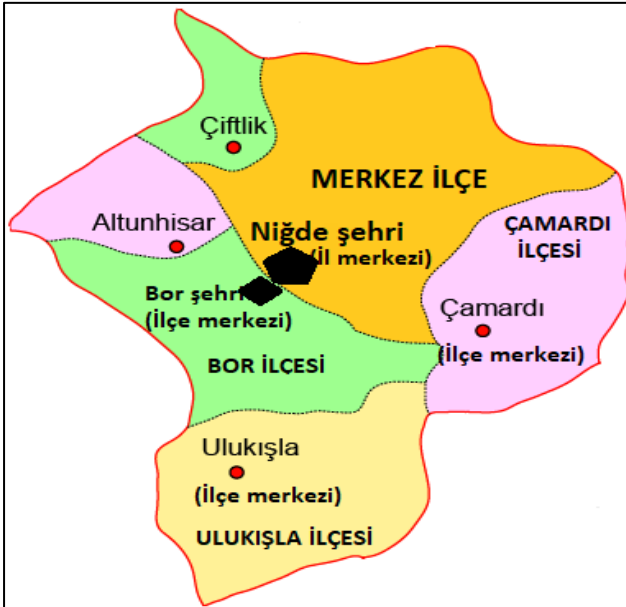
*166511 il merkezi konumundaki Niğde şehrinin nüfusudur. İl merkezi, aynı zamanda merkez ilçenin ilçe merkezidir.

İli oluşturan ilçelerin en başında **merkez ilçeler** yer almaktadır. Merkez ilçelerin diğer ilçelerden (taşra ilçelerinden) farkı, valilik binasının bulunduğu il merkezi konumundaki şehrin bu ilçenin yönetsel sınırları içinde yer almasıdır. Merkez ilçeler, sadece il merkezlerini değil, aynı zamanda bu ilçeye bağlı köyler ile belde statüsündeki belediye teşkilatlı kasaba ve köy nitelikli yerleşmeleri de kapsamaktadır. Bu itibarla merkezlerinde valilik teşkilatının yer aldığı ilçeleri **merkez ilçe**; merkezlerinde kaymakamlık teşkilatı bulunanlar da **diğer ilçeler** ya da **taşra ilçeleri** olarak adlandırılmaktadır. Bir ilçenin yönetsel alanı içinde kaymakamlık teşkilatının yer aldığı belediye teşkilatlı yerleşmelere (şehir ve kasabalara) **ilçe merkezi** denilmektedir. İlçe merkezi ile merkez ilçe birbirinden tamamen farklıdır. Merkez ilçe, il merkezi ile köy ve beldelerden oluşan bir yönetsel alan iken; ilçe merkezi, kaymakamlık teşkilatının bulunduğu şehir, kasaba veya bir kırsal yerleşmedir⁴ (Şekil 1 ve 2).

⁴ Ali Özçağlar, a.g.e., s. 69.

Şekil 1. Karabük İli İlçeleri

Şekil 2. Niğde İli İlçeleri

3. BULGULAR

Karabük ve Niğde Merkez ilçelerinin ortak özelliği, sahip oldukları üniversite yerleşkelerinin il merkezi konumundaki Karabük ve Niğde şehirlerinin belediye sınırları içinde yer alması ve bu belediye sınırının ilçe merkezi konumundaki komşu şehirlerin (Safranbolu, Bor) belediye sınırı ile çakışmasıdır.

3.1. Karabük Üniversitesi Demirçelik Yerleşkesi

Safranbolu ile Karabük şehirleri arasında bu şehirlere 4-5 km uzaklıkta bulunan Karabük Üniversitesi'nin ana yerleşkesi, Safranbolu-Karabük arasında çepeçevre Araç çayı ile sınırlanmaktadır. Ilgaz Dağlarından doğarak Küre Dağları ile Ilgaz Dağları arasında doğu-batı doğrultusunda akan Araç çayı, Safranbolu platosu ile Ilgaz Dağlarının batıdaki uzantısı olan Tepedağ arasında yer yer gömük menderesler oluşturarak akmaktadır (Harita 2). Üçüncü jeolojik devirde oluşmuş yatay yapılı kireç taşı, marn, silttaşı katmanları⁵ içine gömülen Araç çayı, Safranbolu'ya bağlı Bostanbükü köyünden sonra Karabük şehrinin Kılavuzlar mahallesinde⁶ keskin bir dirsek oluşturarak güneybatıya yönelmektedir. Araç çayının bu keskin dirseği içinde kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanarak Tepedağ'a yanan bir sırt yer almaktadır. Jeoloji haritasında görüldüğü üzere, bu sırtın temelinde yatay yapılı kireç taşı (kalker), marn (killi kalker), silt taşı⁷; üzerinde ise gevşek yapılı, kaygan malzeme (taraça tortulları) bulunmaktadır.

⁵ Ali Koçyiğit, "Karabük-Safranbolu Tersiyer Havzası Kuzey Kenarının Stratigrafisi ve Niteliği", Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, C. 30, 1987, s. 61-69.

⁶ Kılavuzlar, 2014 yılına kadar Karabük Merkez ilçesine bağlı bir köy iken, 06.06.2014 tarihinde mahalle statüsü kazandırılarak Karabük şehrinin belediye yönetsel alanına dahil edilmiştir.

⁷ Silttaşı, kumtaşından daha ince ve kilttaşlarından daha kaba olan kırıntılı tortul bir kayadır.

Foto 3. Karabük Üniversitesi Demirçelik Yerleşkesi'nin Üzerinde Yer Alacağı Sırtın 1995 Yılındaki Yalın Hali.

Teknik Eğitim Fakültesi için söz konusu sırt üzerinde yer belirlemeyle ilgili proje çalışmaları 1995 yılında başlamış ve 14 Eylül 1997 tarihinde dönemin Başbakanı Mesut YILMAZ tarafından temeli atılmıştır. 2003-2004 Eğitim Öğretim yılında Teknik Eğitim Fakültesi atölyeleri ve derslikleri öğrencilerin kullanımına açılmıştır.

Foto 4. Karabük Üniversitesi Kurulduktan Bir Yıl Sonra 2008 Yılında Yerleşkenin Görünümü. (Fotoğraf, Mimarlık Fakültesi Fakülte Sekreteri Hayati Demir'den Alınmıştır.)

Foto 5. Karabük Üniversitesi Demir Çelik Yerleşkesi'nin 2013 Eylül Ayındaki Görünümü. (Fotoğraf, Mimarlık Fakültesi Fakülte Sekreteri Hayati Demir'den Alınmıştır.)

Foto 6. Karabük Üniversitesi Yerleşim Alanının Güneydoğudan (Sırtın Yüksek Kesiminden) Görünümü.

Foto 7. Karabük Üniversitesi Yerleşim Alanının Son Durumu (2022)

Foto 8. Karabük Merkez İlçesi ile Safranbolu İlçesini; Karabük Şehri ile Safranbolu Şehrini Birbirinden Ayıran Bulak Deresi Vadisi (Kanyonu). İlçe Sınırları ile Belediye Sınırları Bu Vadinin Talveg Hattında Çakışmaktadır.

Karabük Üniversitesi Demirçelik yerleşkesinin Karabük ve Safranbolu şehir merkezlerine uzaklığı hemen hemen eşit mesafede olup 4 km civarındadır.⁹ Üniversiteyi Karabük'ün ve Safranbolu'nun merkezine bağlayan ana yol boyunca boş alan bulunmamaktadır. Daha önce belirttiğimiz üzere, Karabük şehrinin Safranbolu'ya yaklaştığı yer Bulak Deresi vadisidir. İki şehrin yereldeki belediye sınırı ile Karabük Merkez ilçesi ile Safranbolu ilçelerinin mülki idare sınırı bu vadinin talveg¹⁰ hattından geçmektedir. Bu vadi boyunca Karabük şehrinin 5000 Evler mahallesi ile Safranbolu'nun Emek ve Barış mahalleleri; Karabük'ün 100.Yıl ve Kılavuzlar mahalleri ile Safranbolu ilçesinin Bostanbükü köyü sınırdış konumdadır (Harita 6, Foto 8).

Demir Çelik yerleşkesi, Karabük Üniversitesinin merkez yerleşkesidir. Yerleşkenin gelişim alanı 3.370.444 m² olup 693.351 m² açık alan 161.010 m² kapalı alana sahiptir. Yerleşkedeki Fakülte, Yüksekokul, Enstitü ve diğer birimler aşağıda gösterilmiştir¹¹ (Çizelge 3).

⁹ Üniversite-Karabük KARDEMİR kavşağı, Üniversite-Safranbolu Kıranköy kavşağı arası Google Earth üzerinden ölçülmüştür.

¹⁰ Talveg hattı, bir akarsu yatağının en derin noktalarını birleştiren çizgidir.

¹¹ <https://www.karabuk.edu.tr/duyurular/faaliyetrapor/> Karabük Üniversitesi 2021 İdare Faaliyet raporu.

Çizelge 3. Karabük Üniversitesi Demir Çelik Yerleşkesinde bulunan birimler

1. Fen Fakültesi
2. Dış Hekimliği Fakültesi
3. Tıp Fakültesi
4. Edebiyat Fakültesi
5. İktisadi ve İdari Bilimler
6. İslami İlimler Fakültesi
7. İşletme Fakültesi
8. Mühendislik Fakültesi
9. Orman Fakültesi
10. Sağlık Bilimleri Fakültesi
11. Teknik Eğitim Fakültesi
12. Teknoloji Fakültesi
13. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
14. Demir Çelik Enstitüsü
15. Hasan Doğan Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu
16. Sağlık Yüksekokulu
17. Sivil Havacılık Yüksekokulu
18. Yabancı Diller Yüksekokul
19. Adalet Meslek Yüksekokulu
20. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
21. Kâmil Güleç Kütüphanesi
22. Öğrenci İşleri Merkezi
23. Asiye Hatun Kız Öğrenci Yurdu (KYK)
24. Karabük Kız Öğrenci Yurdu (KYK)
25. Rektörlük Binası

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak Safranbolu’da kurulan Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nin Mimarlık Bölümü, şimdiki Karabük Üniversitesi Safranbolu Bilim ve Sanat Akademisi binasında (Eski Hastane binasında-Taş Binada) 2003-2004 Eğitim Öğretim yılında 25 öğrenci alarak eğitim öğretim faaliyetlerine başlamıştır. 2007-2008 Eğitim-Öğretim yılında Resim Bölümü, 2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında Müzik Bölümü ve 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında da Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü öğrenci alarak eğitime başlamıştır. Bu birimlerin hepsi 2015 yılında yapımı tamamlanan Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nin yeni binasında yer almaktadır. Günümüzde şehrin ana arteri durumundaki Sadri Artunç Caddesini dik kesen Prof.Dr. Metin Sözen Caddesi ve karşısındaki Posta Caddesi Karabük Üniversitesi birimlerinin yer aldığı mekanlardır (Foto 9).

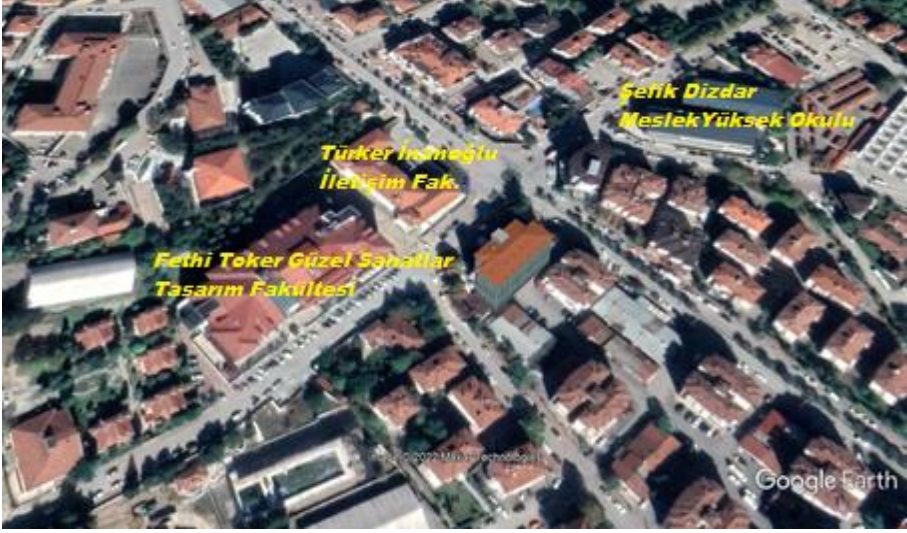

Foto 9. Karabük Üniversitesi'nin Safranbolu Şehrindeki Birimleri

Çizelge 4. Safranbolu şehrindeki Karabük Üniversitesi'ne Bağlı Birimler

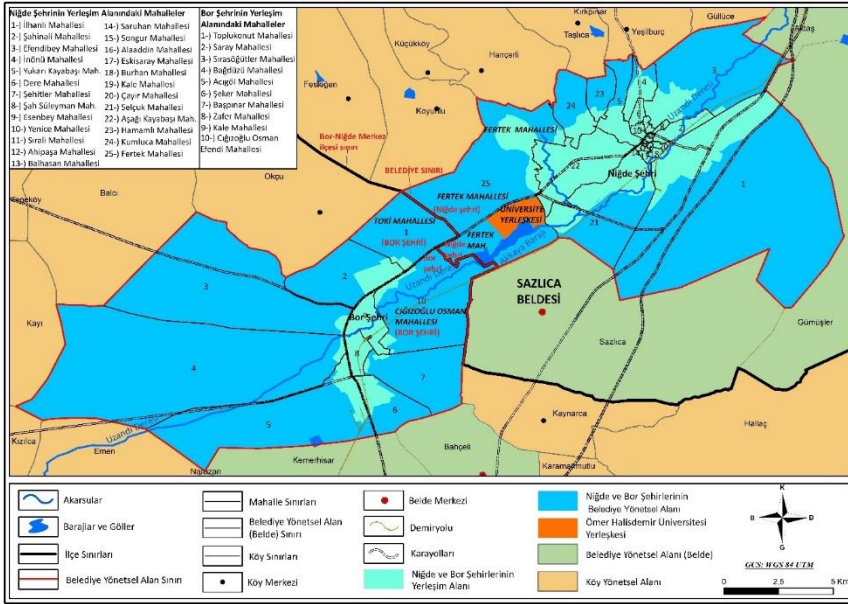
1. Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
2. Başak Cengiz Mimarlık Fakültesi
3. Safranbolu Turizm Fakültesi
4. Türker İnanoğlu İletişim Fakültesi
5. Safranbolu Şefik Yılmaz Dizdar Meslek Yüksekokulu
6. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
7. Karabük Üniversitesi Safranbolu Bilim ve Sanat Akademisi
8. Safranbolu Devlet Konservatuvarı (Yeri henüz oluşmadı)

3.2. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Yerleşkesi

Üniversitenin ana yerleşkesi, Melendiz-Pozantı Dağları arasında içinden Niğde Çayının¹² geçtiği kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu alüvyal tabanlı geniş bir boğazın Bor ovasına açıldığı mevkide yer almaktadır. Söz konusu bu boğaz, Niğde'den sonra kuzeydoğuda Misli Ovasına açılmaktadır. Deniz seviyesinden

¹² Niğde'nin ve Bor'un içinden geçen akarsuyun adı Niğde çayı, Tabakhane Deresi, Uzandı Deresi ve Zondi Deresi olarak adlandırılmaktadır. Biz bu yazımızda karışıklığa yol açmamak için Niğde Çayı adını kullanacağız.

1190-1200 m yükseklikte yer alan üniversite yerleşkesi, Niğde şehrinin güneybatı kesiminde Organize Sanayi Bölgesinin karşısında, Akkaya sulama göletinin kuzeyinde yer almaktadır. Yerleşkenin Bor şehir merkezine uzaklığı 8 km, sınırdaki TOKİ Mahallesi'ne uzaklığı 2 km, kadardır. Yerleşke alanının Niğde şehir merkezine (Valilik ve Belediye binalarının bulunduğu alana) uzaklığı 6-7 km'dir.

Harita 7. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Yerleşkesi ile Niğde ve Bor Şehirlerinin Yerleşim Alanları ve Niğde Çayı (Uzandı veya Tabakhane Deresi)

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Yerleşkesi, Niğde şehrinin güneybatı kesiminde Bor şehrinin TOKİ ve Cıgızoğlu Osman mahalleleriyle sınırdış olan **Fertek mahallesinde** yer almaktadır (Harita 7-8, Foto:10). Fertek mahallesi önceden Merkez ilçeye bağlı bir köy iken 2017 yılında İçişleri Bakanlığı'nın sınır tespiti ve idari bağlılığının değiştirilmesine ilişkin kararı ile Niğde Belediyesi sınırları içerisinde mahalle olarak katılmıştır. Üniversite yerleşkesinin güneyinde yer alan Akkaya Baraj gölü 1974 yılında Niğde çayı (Uzandı deresi) üzerine inşa edilmiştir. 2000 hektarlık bir tarım alanını sulayan bu gölü besleyen "Niğde Çayı, Niğde şehrinin kanalizasyon sularını da içine aldığından ismi halk arasında "Tabakane Suyu" olarak anılmıştır. Şehrin kanalizasyon atıkları Niğde Çayı içerisindeki doğal suyla karışarak Akkaya Barajı'na dökülmekte iken, yakın bir

zamanda çayın içerisine kanalizasyon boruları döşenerek, kanal suyu Niğde Çayı'nın doğal suyundan ayrılmıştır. Niğde kanalizasyon atıkları, bu borular ile Niğde Çayı yatağından geçerek, baraja ulaşmadan Niğde Belediyesi Arıtma Tesisi'ne girmektedir. Atık sular bu tesisi geçtikten sonra, Akkaya barajına gönderilmektedir.”¹³

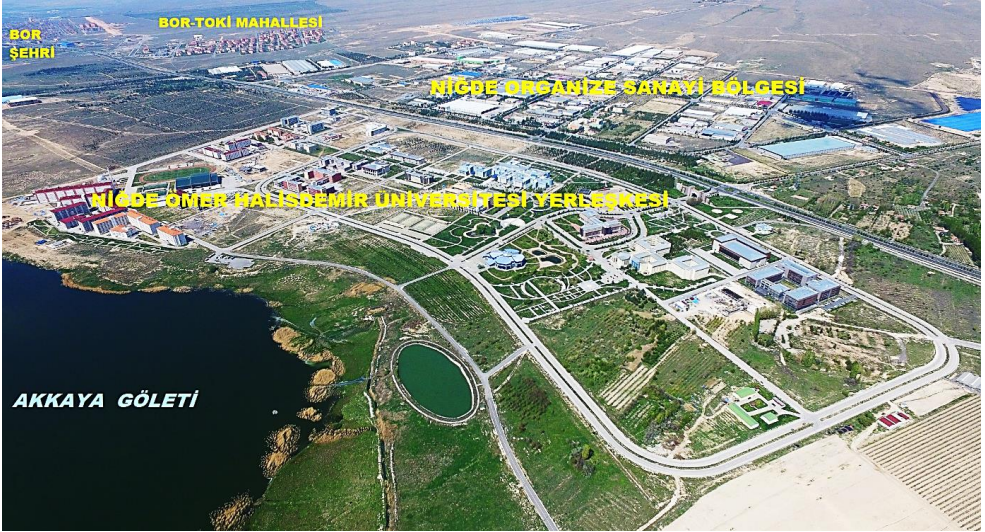
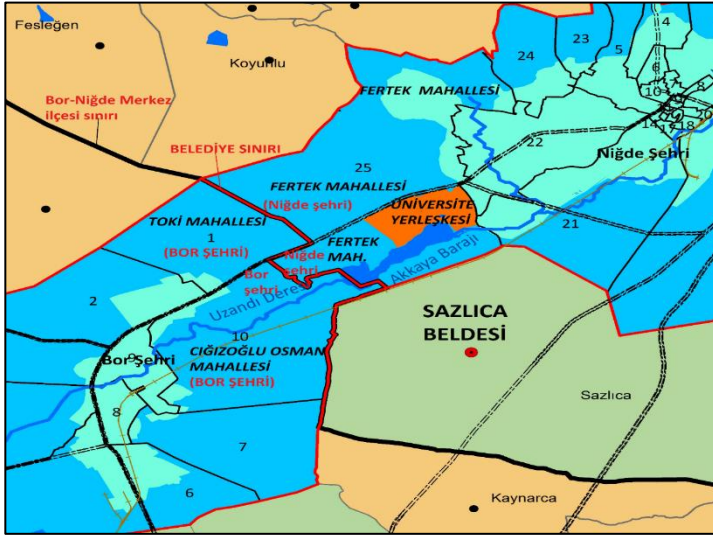

Foto 10. Niğde-Bor Şehirleri Arasında Yer Alan Niğde Ömerdemir Üniversitesi Yerleşkesi

¹³ İhsan Bulut ve Serdar Ceylan, “Ekolojik Sorunları ve Fonksiyonlarıyla Niğde Yöresi Yapay Gölleri” Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.15, 2.bs, Erzurum 2011, s. 271.

Harita 8. Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Yerleşkesinin Konumu (İlgili alan Harita 7'den büyütülerek alınmıştır.)

Niğde Üniversitesi'nin çekirdeğini 1974 yılında Selçuk Üniversitesi'ne bağlı olan Eğitim Yüksekokulu oluşturmuştur. Bu yüksekokul 1974'te Eğitim Fakültesi'ne dönüştürülmüş, 1974'te Niğde Meslek Yüksekokulu, 1987'de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 1986'da Aksaray Meslek Yüksekokulunun katılımlarıyla 1992 yılında Niğde Üniversitesi kurulmuştur. Daha sonra kurulan Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitüsü ile kampüs alanı zenginleşmiştir. 7.766.151 m² taşınmaz alana ve 330.993 m² kapalı alana sahip olan yerleşkede yer alan Fakülte, Yüksekokul, Enstitü ve diğer birimler aşağıda gösterilmiştir (Çizelge 5).¹⁴

Çizelge 5. Niğde Ömer Halisdemir Merkez Yerleşkesinde Bulunan Birimler

1. Eğitim Fakültesi
2. Fen-Edebiyat Fakültesi
3. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

¹⁴ <https://www.ohu.edu.tr/sgdb/sayfa/faaliyet-raporu> Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi 2021 Faaliyet Raporu

4. Mühendislik Fakültesi
5. Mimarlık Fakültesi
6. İletişim Fakültesi
7. Tarım Bilimi ve Teknolojileri Fakültesi
8. İslami İlimler Fakültesi
9. Tıp Fakültesi
10. Güzel Sanatlar Fakültesi
11. Dış Hekimliği Fakültesi
12. Spor Bilimleri Fakültesi
13. Fen Bilimleri Enstitüsü
14. Sosyal Bilimler Enstitüsü
15. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
16. Sağlık Bilimleri Enstitüsü
17. Yabancı Diller Yüksekokulu
18. Türk Musiki Devlet Konservatuvarı
19. Sabiha Şahenk Kütüphanesi
20. TOKİ Öğrenci Yurdu
21. Ayhan Şahenk Öğrenci Yurdu
22. Sultan 1. Kılıçarslan Yurt Müdürlüğü (KYK)
23. Sultan 2. Kılıçarslan Yurt Müdürlüğü (KYK)
24. Milli Piyango Öğrenci Yurdu (KYK)
25. Rektörlük ve Merkezi Birimler
26. Şehit Ömer Halisdemir Kongre ve Kültür Merkezi

Bor şehrinde Niğde Üniversitesi'ne ait üç birim bulunmaktadır. Bunlar: Selçuk Üniversitesine bağlı olarak 1992 yılında kurulan Bor Meslek Yüksekokulu. 1993 yılında Üniversiteye bağlanmış Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksekokulu ve 1999 yılında kurulan Bor Sağlık Bilimleri Fakültesidir.¹⁵

¹⁵ <https://www.ohu.edu.tr/sayfa/tarihcemiz> (Erişim: 20.02.2022 /12.36)

SONUÇ

Birbirine çok yakın mesafede bulunan il merkezi ve ilçe merkezi konumundaki şehirler arasında yer alan üniversite yerleşkelerinin bu şehirlerin yerleşim alanlarını kendilerine doğru çektikleri bu çalışmayla ortaya çıkarılmıştır. Üniversitelerin hem buldukları şehirlere hem de yakınlarındaki diğer şehirlere sosyoekonomik yönden canlılık getirdikleri ve kalkınmalarında önemli rol oynadıkları bilinmektedir. Karabük Üniversitesinin 9.668'i yabancı olmak üzere toplan öğrenci sayısı 47.442; Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin öğrenci sayısı ise 720'si yabancı olmak üzere toplam öğrenci sayısı 25.275'dir. Bu öğrenci nüfusunun Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminde barındıkları üniversite şehirlerinin nüfusuna eklenmemesi yüzünden belediyelerin devlet bütçesinden aldıkları pay düşmektedir.

İl merkezi konumundaki Karabük şehrinin cumhuriyetin ilk demirçelik fabrikasına sahip oluşunun yanında 2007 yılında üniversite ile taçlanması şehre ayrı bir dinamizm getirmiştir. Üniversite sayesinde yerleşim alanını kampüs alanına ve Safranbolu'ya doğru genişleten şehir, yerel yönetim olarak Safranbolu belediye sınırına dayanmıştır. Aynı durumu Niğde ve Bor şehirlerinde de gözlemekteyiz. Yerleşim alanını güneybatıda Akkaya sulama göletine, üniversite yerleşkesine ve organize sanayi bölgesine doğru geliştiren Niğde, kendine ilçe merkezi olarak bağlı olan Bor şehriyle birleşmiştir. Bor şehri de aynı şekilde bağlı olduğu il merkezine yani Niğde şehrine doğru yerleşim alanını genişletmiş ve sınırdaki yeni oluşturulmuş TOKİ ve Cıgızoğlu Osman mahalleleri ile Niğde şehrinin Fertek mahallesine sınırdış olmuştur. Burada idari coğrafya bakımından ilginç olan durum ise, söz konusu mahallelerin sınırlarının hem belediye sınırı hem de ilçe sınırı ile çakışmasıdır. Türkiye'de nadir görülen bu durum sadece Karabük-Safranbolu, Niğde-Bor arasında görülmektedir.

KAYNAKÇA

BULUT, İhsan- CEYLAN, Serdar, “Ekolojik Sorunları ve Fonksiyonlarıyla Niğde Yöresi Yapay Göller” Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.15, 2.bs, Erzurum 2011, s. 271.

KOÇYİĞİT, Ali, “Karabük-Safranbolu Tersiyer Havzası Kuzey Kenarının Stratigrafisi ve Niteliği”, Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, C. 30, 1987, s, 61-69.

Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi 2021 Faaliyet Raporu.
<https://www.ohu.edu.tr/sgdb/sayfa/faaliyet-raporu>

ÖZÇAĞLAR, Ali, Yönetmelik Coğrafya, Ankara 2015, s 48.

ÖZÇAĞLAR, Ali, Karabük İlinin İdari Coğrafyası, Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmî ve Kültürel Hayat Sempozyumu, Bildiri Kitabı, Karabük 2019, s. 113-131.

ÖZDEMİR, Ünal.- Oral, Muhammed.-Ünlü İsmail, “Üniversiteye Bağlı Sosyomekânsal Bir Dönüşüm Sahası: Karabük 100. Yıl Mahallesi”, Doğu Coğrafya Dergisi, C. 24, 41.bs, Erzurum 2019, s.107-124.

TOROĞLU, Emin, Niğde İli Yerleşmeleri ve Lokasyon Planlaması, Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora tezi), Ankara 2006.

<http://acikerisim.karabuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/605>

<https://www.karabuk.edu.tr/duyurular/faaliyetrapor/> Karabük Üniversitesi 2021 İdare Faaliyet raporu

<https://www.ohu.edu.tr/sayfa/tarihcemiz> (Erişim: 20.02.2022 /12:36)